

Wierzbicki, Leszek A.

Międzynarodowa konferencja naukowa:
"Przestrzenie szlacheckiego samorządu.
Miejsca obrad sejmików i zjazdów
szlacheckich w Rzeczypospolitej
XVI-XVIII wieku", Urzędów-Lublin,
29-30 października 2009 roku

Res Historica 30, 203-204

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Międzynarodowa konferencja naukowa: „Przestrzenie szlacheckiego samorządu. Miejsca obrad sejmików i zjazdów szlacheckich w Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku”, Urzędów–Lublin 29–30 października 2009 roku

Konferencja została zorganizowana przez Zakład Historii XVI–XVIII wieku Instytutu Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej przy współudziale Wójta Gminy Urzędów i Towarzystwa Ziemi Urzędowskiej. Pierwszego dnia konferencji obrady odbywały się w Urzędowie (sala Gminnego Ośrodka Kultury), drugiego zaś w Lublinie (sala obrad Rady Wydziału Humanistycznego UMCS).

Uczestnikami spotkania naukowego byli przedstawiciele kilku ośrodków akademickich w kraju oraz goście z Litwy, Białorusi i Ukrainy. Konferencję zainaugurował dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS prof. Henryk Gmiterek, który w swoim wystąpieniu nawiązał do historii Urzędowa, gdzie odbywały się pierwsze sejmiki województwa lubelskiego. Gości przywitani także wójt gminy Urzędów Jan Woźniak oraz prezes TZU Tomasz Wyka. Sesję naukową otworzył referat prof. Anny Sochackiej (Lublin), która przedstawiła zjazdy szlachty lubelskiej w późnym średniowieczu.

Większość zaprezentowanych na konferencji referatów dotyczyła miejsc, w których odbywały się sejmiki poszczególnych ziem, powiatów i województw Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Kilka z nich dotyczyło obszarów dawnej Korony. Sejmiki województw poznańskiego i kaliskiego przybliżyli dr Michał Zwierzykowski (Poznań) i mgr Ewa Nowicka (Poznań). Sejmik województwa rawskiego, który zbierał się w Bolimowie, był przedmiotem wystąpienia dr. Witolda Filipczaka (Łódź). Miejsca obrad sejmiku lubelskiego przedstawił w swoim wystąpieniu mgr Sebastian Denys (Lublin), „geografię sejmikową” województwa ruskiego omówił zaś dr Jerzy Ternes (Lublin). Z kolei sejmiki egzulanckie województw koronnych w drugiej połowie XVII wieku zostały przedstawione przez dr. hab. Jarosława Stoliczkiego (Kraków). Natomiast dwa referaty, wygłoszone przez dr. Natalię Starczenko (Kijów) i prof. Leonida Tymoszenkę (Drohobycz), dotyczyły sejmików wołyńskich z przełomu XVI i XVII wieku.

Kilka wystąpień dotyczyło sejmików, które odbywały się na obszarze Wielkiego Księstwa Litewskiego. Doktor Robertas Jurgaitis (Wilno) nawiązał do tych miejsc, w których zbierały się sejmiki wileńskie w XVIII wieku. Z kolei mgr Andriej Radaman (Mińsk) przedstawił sejmiki i zjazdy szlacheckie województwa nowogródzkiego na przełomie XVI i XVII stulecia. Sejmiki kowieńskie odbywające się w drugiej połowie XVIII wieku zostały omówione przez mgr Monikę Jusupović (Warszawa), sejmik piński zaś został scharakteryzowany przez mgr. Michała Wójciuka (Warszawa). Sejmiki litewskie odbywające się w XVIII wieku były także przedmiotem zainteresowania innych referentów. Doktor Andriej Macuk (Mińsk) skupił się na legalności zgromadzeń szlacheckich na Litwie za panowania Augusta III, dr Ramune Šmigelskyte-Stukiene (Wilno) skoncentrowała się zaś na miejscach tamtejszych sejmików w latach 1792–1794.

Kolejna grupa referentów w swoich wystąpieniach poruszyła inne aspekty funkcjonowania sejmików w czasach staropolskich. Profesor Andrzej Stroynowski (Częstochowa) nawiązał do rozdwojonego sejmiku podolskiego z 1786 roku i koncepcji reformy sejmików wysuniętej przez Potockich. Doktor hab. Jakub Basista (Kraków) przybliżył poglądy Anglików na szlachecki samorząd w Polsce. Doktor Renata Gałaj-Dempniak (Szczecin) przedstawiła bogato ilustrowany referat ukazujący sejmiki szlacheckie w twórczości Józefa Walla i Jana Piotra Norblina. Starania sejmików o zabezpieczenie i przechowywanie akt sądów szlacheckich stały się tematem wystąpienia prof. Janusza Łosowskiego (Lublin). Z kolei elity sejmików bełskich w czasach saskich zostały omówione przez dr. Wiesława Bondyrę (Lublin). Na zakończenie konferencji referat wygłosił dr Leszek Wierzbicki (Lublin), który na przykładzie 1672 roku omówił sejmiki ekspedycyjne, czyli zgromadzenia szlacheckie odbywające się w czasie wypraw pospolitego ruszenia.

Przy okazji przedstawianych wyżej referatów dochodziło do ożywionej dyskusji nad różnymi aspektami funkcjonowania staropolskich sejmików. Przede wszystkim powracało stawiane od wielu lat przez rzesze historyków pytanie o różnice między sejmikami a zjazdami. Zwracano też uwagę na charakter konfliktów pojawiających się na sejmikach, których podłożem były sprawy publiczne i prywatne. Z kolei końcowa część dyskusji nad problematyką sejmikową dotyczyła zaproponowanego w jednym z referatów nazewnictwa „sejmiki ekspedycyjne”.

Warto także wspomnieć, że w pierwszym dniu sesji naukowej, w trakcie spaceru po Urzędowie, uczestnicy konferencji mieli możliwość obejrzenia zabytków historycznych tej miejscowości. O przeszłości tego zasłużonego w dziejach Lubelszczyzny i kraju miasteczka opowiadał pochodzący z Urzędowa prof. Marian Surdacki (KUL), wiceprezes Towarzystwa Ziemi Urzędowskiej.

Leszek A. Wierzbicki

Promocja książki profesora Józefa Szymańskiego *Opera minora selecta*

Prezentacja zbioru *Opera minora selecta*, zawierającego wybór artykułów prof. Józefa Szymańskiego – historyka mediewisty, wybitnego znawcy nauk pomocniczych historii i wieloletniego kierownika Zakładu Nauk Pomocniczych Historii, zgromadziła w dniu